

sancti. Emit igitur illam potestatem : siquidem baptizandi vel sacrificandi potestatem emit, quam utique in illa ecclesia non habebat, priusquam emeret. Sicut enim impium est existimare quod Spiritus sanctus pecunia possideatur, ita et illud existimare impium est quod ejus dona et operationes pretio dari et exerceri debeant.

Sed dicis : Ego hanc potestatem (scilicet baptizandi et similia agendi) habebam, prius etiam quam ecclesiam emissem. Cur ergo emisti? Quia non concedebatur mihi hæc agere in ea, priusquam emissem. Jam cognosco intentionem tuam, et video intentioni Simonis quam maxime convenire. Habebas quidem potestatem, sed nolebas habere otiosam; quoniam aut parum, aut nihil tibi conferebat, nisi ubicunque eam exerceres: nunquam eam emereres, nisi lucrum inde sperares. Hæc igitur est intentio Simonis, sic ille faciebat: volebat emere, quod multum se vendere posse sperabat. Neque enim dixit: Date mihi hanc potestatem ut habeam Spiritum sanctum, sed quid dixit? « Date mihi hanc potestatem, ut ubicunque manum imposuero, accipiat Spiritum sanctum. » Nulla enim lucrandi spes ei remansisset, si eam solummodo habuisset, et dare aliis non potuisset. Similiter autem et tu si hanc potestatem solummodo habeas; ubi eam lucrative non exerceas, nihil tibi videtur esse quod habes: quomodo ergo Simoniacus non es? Si in hoc tanto malo Simoni similis es. Hæc autem de illis dicta

sunt, qui post ordinationes ecclesias emunt. Si enim ante ordinationes eas emunt, et per illam emptionem ad ordines veniant, Simoniaci utique sunt, et maxime illi, qui ecclesiam emendo ad sacros ordines venire contendunt. Si autem non ad ordines ipse, sed ad ecclesiarum beneficia per pecuniam venire desiderant (multos enim tales videmus, qui postquam ecclesias emunt, ordinari omnino despiciunt, hi quidem non tantum Simoniaci, quantum fures et latrones dici videntur. « Qui enim non intrat per ostium, ille fur est et latro (Joan. x, 1). » Qui vero pecuniam intrat per ostium non intrat; fur igitur est et latro. Sed sive hoc nomine, sive illo alio recetur, Ecclesiam tamen tenere non debent: omnes enim vendentes et ementes Dominus templi eiecit de templo. In magno quoque Chalcedonensi concilio constitutum est: « Ut si quis quemlibet clericum, vel Ecclesiæ dispensatorem, sive ministrum per pecuniam ordinauerit, uterque et dans, et accipiens deponatur, consentientes vero, anathemate feriuntur. » Vide igitur, quia non solum clerici, verum etiam dispensatores de Ecclesia ejiciuntur omnes, qui sacros ordines, et qui ipsas ecclesias earumque partes emunt vel vendunt. Cum ergo poena similis sit, cur de nomine contentio fiat? Sive enim Simoniaci dicantur, sive non, poena tamen eadem est.

Hæc autem ad illam questionem nos respondisse sufficiat, ad quam superius nos responsuros esse promisimus.

VITA SANCTI PETRI

EPISCOPI ANAGNINI

Ex ea quam S. Bruno episcopus Signinus composuit, per reverendum dominum Gasparem Vivianum Urbinatem, episcopumque Anagninæ ejusdem Ecclesiæ breviter descripta.

ADMONITIO.

622 Omnes auctores consentiunt Vitam S. Petri Anagnini ab episcopo Brunone Signiensi comscriptam esse, quinimo id ipsum in supradicto canonizationis privilegio seu diplomate affirmatur. At oportet cum omnino rarum esse, cum Maurus Marchesius inter opera S. Brunonis Signiensis, quæ an. 1631 Venetiis edidit, illam omittere coactus fuerit, et ejus loco compendium reverendissimi Gasparis Viviani, qui ab an. 1579 ad an. 1605 Anagninus episcopus fuit, exhibuerit. Præterea Mabillonius in Annalibus Benedictinis testatur, eam nec dum integram typis vulgatam esse. Nos quidam integra, ni fallimur, acta S. Petri habemus; propterea tamen S. Brunoni Signiensi illa certo ascribere nondum audemus; ut enim parachronismos et alia interpolatio argumenta præmittamus, in iis de hoc ipso Brunone narrantur nonnulla quæ verosimiliter S. Bruno de se ipso non scripsit.

Et si igitur Baronius in Annalibus ecclesiasticis sub nomine Brunonis Signiensis licet utique hujus Vitæ fragmenta, quæ cum nostro textu sere ad verbum conveniunt, nihilominus Acta nostra ab aliquo aucta et interpolata esse existimamus. Optandum sane esset ut scriptores Benedictini S. Brunonis Signiensis lucubrationem invenirent. Nos interim Vitam hujus sancti edimus, ut quimus, dum ut volumus, non licet. Denique cum consuevit veterum characterum, et forte etiam linguæ Latine imperitus, Acta illa misere luxaverit, ut supra monuimus, malumus ea sine certo auctoris nomine vulgare, quam docto Brunoni Signiensi temere attribueret. Nunc tantummodo superest, ut hanc ipsam S. Petri Vitam, hinc inde uncis suppletam, et ex conjectura nostra emendatam, prælo et lectoris judicio subjiciamus. In Vita de qua habetur cap. 3, n. 54, Bruno vero Signiensis episcopus prælibatus, dum in ecclesia S. Petri suæ civitatis nocturnis silentiis orationibus exacerbat: ex specula cernens accensam lucem super civitatem, et Ecclesiam Anagninam, et caelestem in aere audire cantilenam, præagens obitum S. Petri, clientelam sollicitat, et subvectionibus preparatis Anagninam properat: post piæ compassionis lacrymas obitum B. Petri præsulis Salvatoris omnium dignis commendavit exsequiis, a infra ecclesiam suis, et sacerdotum manibus honorifice tradidit sepulture. Deinde disertissimam orationem in eius laudem habuit, etc. (2021).

(2024) Hæc ex Bollandianis sub die 5 M. Augusti hæusimus; nec lectores monere omittimus D. Jo. Baptistam Federicum archivi Casinensis præfectum, rogatu nostro nihil fecisse reliqui, ut Vitam S.

Petri Anagnini episcopi a S. Brunone Signiensi, ut ferunt scriptores non pauci exaratam, compareret; sed frustra impensi sunt labores omnes.

COMPENDIUM VITÆ S. PETRI EPISCOPI ANAGNINI.

623 Petrus Salerni, ex illustrissima principum familia natus, a parentibus patrum ejusdemque abbatis cœnobii Salernitani S. Benedicti tutelæ fideique committitur. Puerulus utroque orbatus parente, a religioso quodam proboque sane cruditus: deinde adolescens optimis moribus ac litteris præditus, suas facultates eidem monasterio tradidit, et S. Benedicti disciplinam amplexus, se ipse quoque Domino dicavit. Suave igitur Christi jugum ab adolescentia ferens, et erga omnes humanus erat ac mitis, et religiosæ vitæ cultor egregius; quippe qui monasticas B. Benedicti leges, quas et memoriæ mandaret accurate servaret, atque in jejuniis, precibus, sacris lectionibus tempus omne consumeret, ut juris quoque scientiam ad rerum divinarum cognitionem adjunxerit; cum ita illum Dominus nec opinantem ad episcopalis officii munus instrueret. Quare cum aliquando Salernum Aldebrandus S. R. E. cardinalis ac legatus venisset, sancti viri fama permotus, eum ab abbate patrum impetrat, Romamque ad Alexandrum II pontificem perducit; a quo primum ecclesiasticis negotiis præpositus, deinde Anagninæ Ecclesiæ, licet invitus, creatur episcopus magna cleri popularique lætitia. Pastoralis igitur munere suscepto, cum de sacris ædibus instaurandis ac de recuperandis Ecclesiæ possessionibus cogitare cœpit, tum de sanctorum reliquiis conquirendis; præsertim vero de sacro B. Magni corpore, cujus præsentia decorari Anagnina ecclesia dicebatur, nec tamen satis constare videbatur. Verum Deus ita omnem sustulit dubitationem. Petrus enim paralyticam quandam per id tempus ad se perductam ab ipsius viro, cui nomen Franco, jubet ad sepulcrum, in quo S. Magni corpus recondi putabatur, preces effundere. Cumque mulier ibi cum Francone viro suo profusis lacrymis in precatione pernoctasset, ac ristes ambobus rediissent, postero die beatus Magnus eidem mulieri visus est, pontificio splendorque vestitu, qui eam valetudini restitutam jussit episcopo denunciare, ne amplius de sui corporis in Ecclesia quiescentis præsentia dubitaret. Paruit illa, et læta cum beato Petro; ac frequentissimo populo cito tanti fama miraculi ad sancti Magni sepulcrum Deo benignissimo de acceptis beneficiis gratias

A egit. Petrus Interea nonnullis ecclesiæ bonis recuperatis, cum et suo clero et egentibus paterna charitate prospiceret, nocte quadam in templo de more orans, Magnum episcopum, magno splendore fulgentem, ad se cum Dei matre venientem conspexisset, qui ei prædixit fore ut in Orientem ad imperatorem missus, ab eodem morbum diuturnum propulsaret, et ad templum instaurandum quæcumque vellet impetraret. Non ita multo post ad Michaelem imperatorem Petrus Constantinopolim legatus apostolicus mittitur. Cumque suo jam functus officio ea quoque exponeret quæ in templo Anagninæ noctu vidisset, imperator primo respondit, se quis beatus Magnus et quænam Anagnina esset ecclesia penitus ignorare. Deinde vero eam nocte imperatori gravissime laboranti, ut jam prope mortuus putaretur, beatus Magnus pontificis valetus infulsis, et sacratissima Dei Genetrix astiterunt, monentes ut, si salvus esse vellet, legato apostolico morem gerat. Imperator, statim ut loquendi facultatem recepit, episcopum conqueri jubet. Cui advenienti, catenam (ut erat temporibus illis usitatum) obducta, in aula regiæ ita repente effracta est, ut si fragilis materia scinderetur. Ergo, imperator supplex ab episcopo per Dei Parentem ac S. Magnum valetudinis beneficium flagitare, ac simul visa narrare cœpit. Tum sanctus ac vere clemens episcopus, implorato sanctissimæ Trinitatis auxilio, beatissimæ Virginis, sancti Magni, sanctorumque omnium, quorum sacra ossa in Anagnino templo asservantur, contractisque leviter male affectis membris: Surge, inquit, præclarissime princeps, et perpetua incolumitate lætare. Surgit illico imperator, et ad episcopi pedes prociens, patrem illum appellat, quem pridem, ut externum hominem prope repulerat. Ad extremum fabris, et magna vi auri, vasisque inauratis eidem liberaliter attributis, pollicetur se et alios sumptus ad basilicam absolvendam suppeditaturum: quod et reipsa præstitit. Beatus vero Petrus, cum tres circiter annos et quadraginta suam optime rexisset Ecclesiam, tertio Nonas Augusti migravit in cœlum, Paschali II pontifice a quo etiam est in sanctorum numerum ascriptus (2025).

PRIVILEGIUM CANONIZATIONIS BEATI PETRI EPISCOPI ANAGNINI.

624 Paschalis episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus Anagninis, et aliis per Campaniam constitutis, salutem et apostolicam benedictionem. Dominum excelsum habentes præ oculis,

U qui in amicis suis laudatur et benedicitur, et considerantes propterea strenuam probatæque vitæ meritis, quibus vir sanctus Petrus, quondam Anagninus episcopus, de regula monachali assumptus in pastoralis

(2025) Mabillonius in Annalibus Benedictinis ad Christi 1105, adnotavit Vitam S. Petri Anagnini episcopi, quam scripsit S. Bruno Signiensis non

integram typis vulgatam esse. Vid. Acta apud Bollandianos sub die 3 Augusti. Dicitur Petrus annos 45 Anagninam Ecclesiam administrasse.

officio pure, simpliciter, solerti vigilantia et exemplo Deo deservivit; admirantes etiam miraculorum insignia quibus sanctum suum ante et post obitum divina gratia decoravit, prout per Brunonem Signiensem episcopum fideliter adnotatur, et usque ad nostra tempora decorare non desinit; auctoritate presentium nobis licere volumus et mandamus, quatenus

A tertio Nonas Augusti diem natalis memorandi ejusdem confessoris et præsulis numerandi sanctorum catalogo congrue celebrem recolatis, quatenus in præsentem gratiam et in futuro, opitulante divina clementia, piis ejus intercessionibus mereamur gloriam sempiternam. Data Signiæ secundo Nonas Junii, pontificatus nostri: anno undecimo. Anno D. 1109.

EPISTOLÆ S. BRUNONIS

625 I.

AD PETRUM PORTUENSEM EPISCOPUM.

PETRO venerabili Portuensi episcopo BRUNO peccator episcopus B. Benedicti servus, salutem.

Audivimus quod quidam de fratribus nostris non solum non damnant ea quæ modo contra Ecclesiam facta sunt, verum etiam imprudenter defendere conantur. Omnis autem qui hæresim defendit, hæreticus est. Nemo autem hanc non esse hæresim dicere potest, quia sancta et apostolica Ecclesia in multis conciliis hæresim nominavit, et excommunicavit. Sed illæ quidem specialiter dicuntur esse hæreses quæ in conciliis judicatæ et damnatæ sunt. Unde Guibertus non immerito hæresiarcha dictus est, simulque cum suis sequacibus damnatus et excommunicatus. Quicumque igitur catholicam Ecclesiam relinquentes, ad partem Guiberti transierunt, et ejus impiam hæresim defendunt et tenent, eos hæreticos, excommunicatos, et apostolicis vinculis ligatos esse non dubium est. Qui vero excommunicati, et legati sunt, neque seipsos, neque alios ligare vel solvere possunt (2026).

II.

AD EPISCOPOS ET CARDINALES S. R. E.

Episcopis et cardinalibus S. R. E. BRUNO Signiensi episcopo salutem.

Jam pridem misi litteras Portuensi episcopo, dilectissimo amico meo, in quibus eos qui hæresim defendunt hæreticos esse dixi. Dixi propterea omnes illos hæreticos esse, qui catholicam Ecclesiam relinquentes, ad partem Guiberti transierunt, et ejus impiam hæresim defendunt, et tenent. Neque vero ad partem Guiberti eos transisse intelligo, qui ejus hæresim nunquam laudaverunt, neque defenderunt, et si cogente necessitate, vel aliqua alia ratione ad horam consentire visi fuerint. Hæc autem hæresis, quæ est de investitura, ideo Guiberti et Henrici specialiter esse dicitur, quia ad hoc Guibertus ab Henrico rege, imo ab ipso diabolo papa

(2026) Huic epistolæ sequentia addidit S. Bruno a Baronio et Marchesio relata. Has litteras misi ego Portuensi episcopo, in quibus nullum alium hæreticum esse dixi, nisi eos tantum qui hæresim defendunt et tenent, et eos quidem fugiendos esse judicavi, etiam si affectu parentum et oculorum, et manuum

B ordinatus est, ut rex per eum obtinere potuisset quod sibi a parentibus suis relictum esse dicebat; investituram scilicet, et Ecclesiarum ordinationes. Hoc enim erat quod ipse quærebat, hoc erat quod per Guibertum obtinere sperabat. In aliis enim non multum a nobis differre videbantur. Damnant enim et ipsi Simonicos, sed et alia vitia appetebantur, sicut et nos. Sed ipsi servitatem, nos Ecclesiæ 626 libertatem quærebat. Quicumque igitur dicit Guibertum hæreticum non fuisse, negat nos catholicos esse. Catholici enim sunt, qui catholice Ecclesiæ fidem et doctrinam laudant et defendunt: sicut econtra hæretici, qui catholice Ecclesiæ fidei et doctrinæ obstinato animo contradicunt. Quomodo autem contra fidem et doctrinam catholice Ecclesiæ tibi malitiose pugnaverunt, in sequentibus ostendemus. Erat inter nos et illos de investitura quæstio non parva. De Simonica namque hæresi, ut jam superius diximus, nulla inter nos et illos quæstio erat, et quia a nobis, et ab ipsis pariter illa hæresis damnabatur....

(Desunt reliqua in codice Riccardiano a quo epistolam hanc exscripsimus.)

III.

AD PASCHALEM SUMMUM PONTIFICEM.

PASCHALI summo pontifici BRUNO peccator episcopus B. Benedicti servus quod tanto domino et Patri. Inimici mei dicunt tibi quia non te non diligo, et quia de te male loquor, sed mentiuntur. Ego cum sic te diligo, sicut Patrem et dominum diligere debeo, etc. Vide in Paschali II, supra ad an. 1118.

IV.

AD B. PRÆPOSITUM ET CUNCTOS FRATRES S. CONCILII (Ex eodem codice Riccardiano.)

627 Dilectissimo fratri B. præposito S. Gregorii, et cunctis fratribus qui cum eo sunt salutem et benedictionem.

Significastis nobis per litteras vestras, quod S. et venerabilis episcopus Lucensis et Parmensis, et ex-

eos diligamus. Dictum namque fuerat nobis quod illi qui impij regis proditione capti fuerant, omnes præter paucissimos, una et consona voce dicebant: quod prædicavimus, prædicamus, et quod damnavimus, damnamus. Hos autem qui hoc dicunt, quis dubitat esse catholicos?